

Bestuurlijk overleg maatwerkdagbesteding wlz**Datum 14 juli 2020, 17:15-18:15 uur****Aanwezig: VWS, NZa, ZN, ZINL, VGN.****Vraag aan het bestuurlijk overleg:**

VWS is voornemens om de NZa te vragen om onderstaande oplossingsrichting uit te werken in beleidsregel. Graag bespreken we in hoeverre de oplossingsrichting bijdraagt aan het probleem.

Maatwerkregeling dagbesteding*Achtergrond*

In de kamerbrief van 12 juni 2020 (34104, nr. 296) is onder meer aangekondigd dat de getroffen maatregelen inzake de compensatie voor doorlopende kosten voor de intramurale gehandicaptenzorg inclusief extramurale dagbesteding gelden tot 1 augustus 2020. In de brief van VWS aan de NZa van 26 juni 2020 is dit herhaald. Hierbij is aangegeven dat dit ook geldt voor de uitzondering omtrent het tijdelijk door declareren van een zzp inclusief dagbesteding ook in geval de dagbesteding tijdens de coronacrisis anders wordt ingevuld (namelijk meer of andere zorg op de woonlocatie). Dit betekent dat instellingen na 1 augustus 2020 geen ZZP inclusief dagbesteding mogen declareren als zij geen volwaardige dagbesteding leveren. Immers, er zou anders een ongelijk speelveld bestaan tussen aanbieders die dagbesteding leveren als onderdeel van de integrale prestatie en aanbieders die gebruik maken van de separate prestatie voor dagbesteding. De zorgaanbieders hebben hiertoe voldoende tijd om zich erop voor te bereiden dat de zorg vanaf 1 augustus weer op de reguliere basis moet worden geleverd.

Voor uitzonderlijke situaties is de NZa gevraagd om de beleidsregel aan te passen, zodat zorgkantoren de mogelijkheid krijgen om tot uiterlijk 31 december 2020 maatwerkafspraken te maken.

VGN heeft aangegeven dat voor wat betreft het vervallen van de uitzondering voor dagbesteding per 1 augustus forse problemen worden voorzien. Zij geven aan dat het noodzakelijk is dat op maat uitzonderingen mogelijk zouden moeten zijn. De afgelopen week is gezocht naar inzicht in de aangevoerde problemen en gezocht een oplossing voor die gevallen waar het leveren van volwaardige dagbesteding (nog) niet mogelijk is.

Op dinsdag 7 juli heeft VGN in een technisch overleg met VWS, ZN en NZa inzicht gegeven in de aard en omvang van de problematiek om dagbesteding per 1 augustus volledig en voor alle cliënten conform de prestatiebeschrijving van de NZa te leveren. Kort gezegd zijn er drie oorzaken die ertoe leiden dat dagbesteding op 1 augustus nog niet volledig herstart zal zijn:

1. De ruimte op veel locaties is te beperkt om alle cliënten weer een plek te bieden op 1,5 meter afstand. Dat betekent dat er per ruimte per dagdeel minder mensen aanwezig kunnen zijn dan voorheen. Dit speelt bijvoorbeeld op horecalocaties.
2. Binnen de dagbesteding in de gehandicaptenzorg is de 1,5 meter afstand het uitgangspunt, maar deze is niet altijd realistisch. Bijvoorbeeld omdat zorg aan cliënten nabijheid vraagt (bijvoorbeeld persoonlijke verzorging) of omdat cliënten de betekenis van deze maatregel niet begrijpen. Het beperken van gezondheidsrisico's (risicoreductie) voor deze cliënten wordt dan vooral gezocht in het werken in kleinere en zeker voor medisch kwetsbare cliënten ook vaste groepen.
3. Cliënten en/of verwanten zijn terughoudend bij het herstarten van dagbesteding op de externe locatie.

Dit wisselt heel erg per locatie. Het leidt ertoe dat er vaker iets op de woonlocatie moet worden georganiseerd voor cliënten. Volgens VGN dreigt er op 1 augustus 25% minder dagbesteding te worden geleverd indien het niet mogelijk is om deze op een andere wijze in te vullen. In deze cijfermatige onderbouwing is er vanuit gegaan dat iedereen die nu terughoudend is in het herstarten van de dagbesteding, hier vanaf 1 augustus weer gebruik van maakt. Hierbij is reeds rekening gehouden met de mogelijkheid om meerkosten te maken bij dagbestedingslocaties buiten de woonsituatie. Op 8 juli heeft VGN de cijfers beschikbaar gesteld.

VGN stelt het volgende voor:

- Inzetten op veilige en verantwoorde dagbesteding voor mensen met een beperking met de algemene maatregelen en de 1,5 meter afstand als uitgangspunt. Wil dagbesteding maximaal, maar vooral ook voor cliënten veilig doorgang vinden, dan is voor de

gehandicaptenzorg een generieke toezegging nodig om dagbesteding in een alternatieve vorm te kunnen blijven bieden tot het einde van het jaar. (Deze ruimte bieden zorgt ook voor een forse vermindering van de omzetsderving van aanbieders en kost geen extra geld.)

- Pleit voor maatwerk als het gaat om omzetsderving van 'stand alone' aanbieders, waar dat nodig is voor het veilig bieden van dagbesteding.

Probleemanalyse

Binnen de dagbesteding voor de gehandicaptenzorg worden er drie varianten in de bekostiging onderscheiden:

- 1) *De dagbesteding is onderdeel van het ZZP en wordt integraal bekostigd*
De dagbesteding wordt als ZZP inclusief dagbesteding gedeclareerd door de verblijfsaanbieder. De dagbesteding zal in veel gevallen op een andere locatie dan de woonlocatie geleverd worden. De dagbesteding kan door de verblijfsaanbieder zelf geregeld worden of door een andere aanbieder. Als de dagbesteding door een andere aanbieder wordt geleverd, dan is dit in onderaanneming. Via onderlinge dienstverlening wordt de onderaannemer gecompenseerd voor de geleverde zorg.
- 2) *De dagbesteding voor een verblijfscliënt wordt apart gedeclareerd (H9XX)*
Om te zorgen dat cliënten vrijheid hebben om een dagbesteding te kiezen is het in de bekostiging ook mogelijk gemaakt dat de dagbesteding apart gedeclareerd wordt. Als de dagbesteding door een andere aanbieder wordt geleverd dan de verblijfsaanbieder, hoeft dit niet in onderaanneming maar kan het dagbestedingscentrum zelfstandig de geleverde zorg declareren (mits er een contract met het zorgkantoor is). De beleidsregelwaarde, zoals deze door de NZa is vastgesteld is afhankelijk van de indicatie. Bij deze prestaties geldt de voorwaarde dat de activiteit buiten de woonsituatie plaats moet vinden.
- 3) *De dagbesteding voor thuiswonende cliënten (H8XX)*
De dagbesteding voor thuiswonende cliënten wordt altijd apart gedeclareerd. De beleidsregelwaarde, zoals deze door de NZa is vastgesteld is afhankelijk van de groepsgrootte. Als er minder cliënten zijn kan er een hoger tarief in rekening worden gebracht. Bij deze prestaties geldt ook de voorwaarde dat de activiteit buiten de woonsituatie moet plaatsvinden.

In de periode vanaf 29 februari 2020 tot 1 augustus was het op grond van de NZa-beleidsregel corona toegestaan dat zorgaanbieders de dagbesteding op een alternatieve wijze invulden en geen volwaardige dagbesteding zoals afgesproken in het zorgplan hoefden te leveren om een ZZP inclusief dagbesteding te kunnen declareren. Zorgaanbieders hebben vervolgens geïnvesteerd in het aanbieden van dagbesteding vanuit de woonsituatie, vanuit het belang van hun cliënten en om de dagbesteding voor zoveel mogelijk mensen een gestructureerde dag invulling te geven.

Het is naar het oordeel van VWS juist voor de cliënt van belang dat de oorspronkelijke dagbesteding weer wordt opgestart. Gelukkig is dit voor het overgrote deel van de dagbesteding weer mogelijk. VWS komt dan ook tot de conclusie dat een generieke oplossing niet aan de orde is. Dat neemt niet weg dat voor een substantieel deel (volgens gegevens van VGN zo'n 25 %) een oplossing moet worden gevonden.

In geval er te weinig (fysieke) ruimte is op de dagbestedingscentra of doordat cliënten niet in staat zijn 1,5 meter afstand te houden betekent dit dat er extra capaciteit nodig is. Deze capaciteit kan enerzijds worden gevonden in het uitbreiden van bestaande dagbestedingscentra (vaak duur en niet altijd op korte termijn te realiseren) of door toe te staan dat fysieke ruimtes op de woonlocatie worden gebruikt voor de inrichting van dagbesteding, zolang het niet mogelijk of verantwoord is om de dagbesteding voor een cliënt buiten de woonlocatie te laten plaatsvinden. Dat laatste betekent dat we na augustus ruimte moeten laten om de dagbesteding op een andere manier in te kunnen vullen indien de zorgaanbieder nog in de onmogelijkheid verkeert om de dagbesteding als vanouds, conform de afspraken in het zorgplan te realiseren. Hiervoor is maatwerk nodig.

Oplossingsrichting VWS

VWS denkt daarbij aan de volgende oplossingsrichting. Daarbij hebben we rekening gehouden met het doel van de maatregel (uitgangspunt is dagbesteding oude stijl, maar als dat niet mogelijk is

een vangnet voor cliënten in de vorm van een op de corona-situatie aangepaste dagbesteding), uitvoerbaarheid voor zowel zorgkantoren als NZa, de administratieve lasten voor de zorgaanbieders en budgettaire aspecten (waar mogelijk beschikbaar stellen van personeel 'om niet' aan de woonlocatie) en een gelijk speelveld voor dagbestedingscentra.

1. Om voor maatwerk in aanmerking te komen vragen we aan zorgaanbieders om een bestuursverklaring te ondertekenen. Hiervoor wordt een format ontwikkeld die als bijlage bij de beleidsregel wordt toegevoegd. De bestuurder verklaart daarin ten minste:
 - a. dat voor zover mogelijk en verantwoord de dagbesteding vanaf 1 augustus plaatsvindt, op de locatie en in de vorm zoals deze voor corona plaatsvond;
 - b. dat voor ongeveer een X percentage van de cliënten de dagbesteding niet kan worden geleverd, zoals deze voor corona werd geleverd (en dus anders moet worden ingevuld);
 - c. dat in het geval er sprake is van een alternatieve invulling van dagbesteding dat dit in samenspraak met cliënten en/of vertegenwoordigers binnen X weken wordt verwerkt als tijdelijke aanpassing van het zorgplan van de betreffende cliënten;
 - d. dat indien van toepassing, de onderaannemers van dagbesteding worden doorbetaald conform de beleidsregel (zodat die niet de dupe worden van een lager aantal cliënten);
 - e. dat zoveel mogelijk personeel "om niet" zal worden ingeleend vanuit eventuele onderaannemers voor dagbesteding.
 - f. dat de geschetste situatie bij de aanbieder wordt herkend door de (lokale) cliëntenraad en dat de alternatieve vormgeving van de dagbesteding is afgestemd met de cliëntenraad, blijkend uit mede-ondertekening van de bestuursverklaring door de cliëntenraad.
 - g. dat hij zich committeert aan het ontwerpen van beleid om te komen tot volwaardige dagbesteding voor alle doelgroepen uiterlijk 1 januari 2021.
2. Voor de zorgkantoren zou het dan voldoende zijn om tot 1 januari 2021 het door-declareren van zzp's incl dagbesteding toe te staan indien er sprake is van een ondertekende bestuursverklaring met de elementen genoemd onder punt 1.
3. Voor de NZa kan het toezicht er dan op zijn gericht dat zorgkantoren beschikken over een geldige bestuursverklaring in het geval de dagbesteding niet is geleverd, zoals dat voor corona het geval was, conform de beleidsregel.
4. Het is belangrijk dat er op deze wijze sprake is van een maatwerkoplossing en geen generieke maatregel. Een generieke regeling zou ook verkeerde uitstraling hebben naar andere sectoren.
5. Het voorgaande ging allemaal over de dagbesteding die integraal wordt bekostigd. Voor de dagbesteding, waarbij er een zelfstandig contract tussen zorgkantoor en dagbestedingscentra kan vergelijkbare bestuursverklaring worden opgevraagd. De maatwerkregeling ziet er dan op toe dat de periode van de vergoeding van de doorlopende kosten voor deze dagbesteding (omzetderving) verlengd wordt naar het einde van het jaar. Hiermee blijft artikel 4 van de NZa-beleidsregel corona toepassing. Daarnaast blijft na 1 augustus -op grond van maatwerk- de toepassing van artikel 8, lid 1 en 2 van deze beleidsregel mogelijk namelijk als de bestuursverklaring is ondertekend. Hiermee wordt artikel 4 van de NZa-beleidsregel specifiek van toepassing op de dagbesteding.
6. Ook dagbestedingscentra die gericht zijn op de ouderenzorg, kunnen hier in aanmerking voor komen.

Alternatieven die zijn overwogen:

- Zorgaanbieders houden per individuele cliënt een administratie bij waarom een cliënt geen dagbesteding conform de prestatiebeschrijving ontvangt, maar een vorm van alternatieve dagbesteding op de woonlocatie. Het zorgkantoor controleert deze administratie en geeft op grond daarvan toestemming om zzp inclusief dagbesteding te declareren. Deze variant is uitvoeringstechnisch erg belastend en kent hoge administratieve lasten.
- De maatregel generiek in te zetten maar te versmallen naar specifieke ZZP's, waarbij sprake is van gedragsproblemen. Omdat de ruimte ook bepalend is voor het al dan niet volledig kunnen opstarten van de dagbesteding en omdat gedragsproblematiek bij alle ZZP's kan voorkomen, is deze oplossingsrichting niet adequaat.
- De huidige maatregelen voor dagbesteding ongewijzigd doortrekken. Hiermee geven we echter geen prikkel om de dagbesteding weer zoveel mogelijk op te starten. Daarnaast kan voor circa 75% van de cliënten de dagbesteding weer op een reguliere wijze worden geleverd, waardoor de oplossing te breed zou zijn voor de gesignaleerde problematiek.

- Zorgkantoren beoordelen per individuele aanvraag in hoeverre het buiten de invloedssfeer van de zorgaanbieder ligt, in hoeverre de dagbesteding volledig kan worden opgestart. Deze variant is uitvoeringstechnisch voor de zorgkantoren erg belastend.